

Divagacions d'estiu

Una de les lliçons excel·lents de la retòrica moderna de la novel·la se sol anomenar matusserament “punt de vista”. El concepte no és clar perquè depèn del pensament del que narra i de qui llegeix. El concepte implica una capacitat de moure's mentalment, geogràfica i intel·lectual respecte a allò que s'explica.

Com que el moviment mental no és possible individualment sinó que reclama i exigeix moviments socials i polítics –i desplaçaments geogràfics!– i altres amenitats, llavors potser comprendrem que la figurereta retòrica de *Closca de nou*, la darrera novel·la publicada per Ian McEwan, és una estratègia narrativa fulgurant.

Si els narradors clàssics dels anys seixanta i setanta –Gabriel García Márquez al capdavant– teoritzaven en el sentit que el narrador era com un Déu, visió que podem anomenar “macro” –ço és, un estil d'allunyament, una mirada panoràmica, des de dalt, posició zenital o zenit, per simplificar–, Ian McEwan s'atreveix a narrar des del petit, des de baix, des de abans de la consciència, des del micro, des del fetus dins la panxa maternal. El geni Salvador Dalí, a la seva biografia imaginada ja havia assajat la perspectiva fetal amb voluntat surrealista. No li havíem fet gaire cas, els genis sempre s'ens avancen.

L'artifici és brillant, com hauran

pogut endevinat. Comporta un feix de suggeriments, alguns de metafísics, en els quals no penetrarem, d'altres de poètics i altres de purament argumentals: és el personatge que hi és i no hi és, que escolta i que conta, però que no pot participar (gaire) en el relat.

Apuntem algunes idees només per fer saliva al lector que encara no l'ha llegit: convertir en conscièn-

cia –narració, llenguatge– allò que és preverbal i preconsciència és una operació intel·lectual molt intel·ligent: mires el teu món des d'una altra banda.

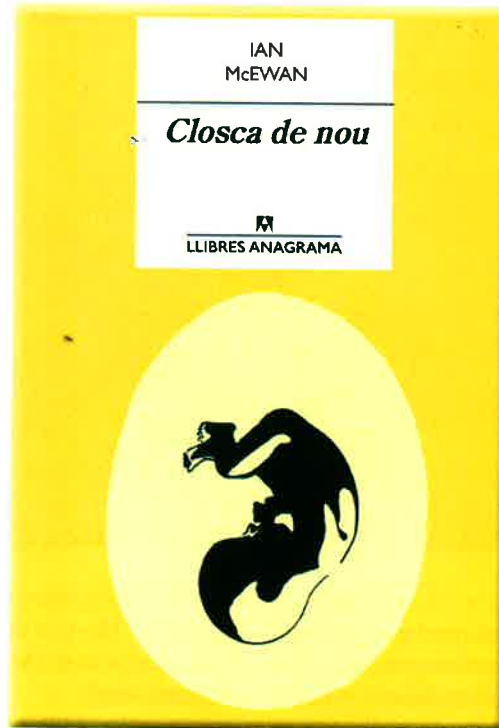
La subtil ironia del narrador, criatura no nascuda que encara no disposa de nom ni de biografia ni tampoc d'estructura moral, implica un notable distanciament de la moral convencional de la seua mare, la senyora Trudy, que com veuran, manté un amor adúlter amb el germà del seu marit, John, poeta i editor, força especial.

Ja sé, estimats lectors, que els marejo una mica. Només els vull donar a entendre amb les meues pobres paraules que *Closca de nou* és un llibre difícilment brillant. Astutament savi i farcit de resonàncies literàries: la més òbvia, l'estimat Hamlet.

Per acabar, si Josep Pla havia teoritzat en els seus papers que la clau de l'escriptura és l'adjectiu –quan anava borratxo l'empondanès recordava que s'havia d'escriure *La persiana és verda*– Ian McEwan destaca per saber compondre comparacions brillants: “un sotabosc de tòpics”, per exemple, o “un cos mantingut per unes xarxes ocultes de neteja i regulació, com una ciutat ben gestionada a plena nit”.

O “la mentida eficaç, com el swing magistral en el golf, és inconscient”.

La novel·la és brillant com la reina, que no porta mai diners a sobre.

**L'ESCRITOR BRITÀNIC
IAN MCEWAN ESTÀ
CONSIDERAT UN DELS
MÉS IMPORTANTS I
INFLUENTS DEL SEGLE XX**